

2025

Opiskelijan hetkiä 1

Selkonovelleja
ammattilliseen koulutukseen

Syyskuu 2025

Toimittanut Tuija Takala

Rahoittaja:

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

VIERKO 2 | <https://www.keuda.fi/keuda/hankkeet/vierko-2/>

CC BY 4.0

Sisällys

Aluksi	2
Sanoja.....	4
1. Päivän yllätys	5
2. Leo ja Mats.....	7
3. Ihan yksinkertaista.....	12
4. Autohallin siivouspäivä	15
5. Uusi koti.....	19
6. Cola maistuu ihmeeltä	24
7. Hoitaja puhelimessa	29
8. Mahmud ja työkaverin sormi.....	33
9. Arviointi yllättää	37
Keskustele novelleista	41
Kysymyksiä: 1. <i>Päivän yllätys</i>	42
Kysymyksiä: 2. <i>Leo ja Mats</i>	43
Kysymyksiä: 3. <i>Ihan yksinkertaista</i>	44
Kysymyksiä: 4. <i>Autohallin siivouspäivä</i>	45
Kysymyksiä: 5. <i>Uusi koti</i>	46
Kysymyksiä: 6. <i>Cola maistuu ihmeeltä</i>	47
Kysymyksiä: 7. <i>Hoitaja puhelimessa</i>	48
Kysymyksiä: 8. <i>Mahmud ja työkaverin sormi</i>	49
Kysymyksiä: 9. <i>Arviointi yllättää</i>	50
VIERKO-organisaatiot 2025–2027	51

Aluksi

Opiskelijan hetkiä on kokoelma **novelleja** eli lyhyitä kertomuksia.

Kertomukset ovat tarinoita, jotka välittävät ajatuksia ja tunteita.

Novellit ovat **kaunokirjallisuutta**.

Se tarkoittaa fiktiota:

novellit ovat syntyneet mielikuvituksesta.

Novellien kirjoittajat ovat itse keksineet henkilöt, tapahtumat ja paikat.

Novellit eivät ole totta tai tietoa, eli ne eivät ole faktaa.

Niiden aiheet voivat olla silti oikeasta elämästä, vaikka novellit eivät ole totta vaan mielikuvitusta.

Siksi novellit ja muu kaunokirjallisuus on tärkeää: niistä voi tutkia elämän iloja ja suruja, uusia tai tuttuja tilanteita ja tapahtumia.

Kaikki tämän vihkon novellit kertovat opiskelijoista, jotka opiskelevat ammatillisessa koulutuksessa.

Novellien kirjoittajat ovat ammatillisen koulutuksen opettajia.

Opiskelijan hetkiä -novelleja voi käyttää esimerkiksi

- eri alojen opetuksessa
- suomen kielen opiskelussa
- YTO-opinnoissa kuten
 - S2-opinnoissa
 - Taide ja luova ilmaisu -opinnoissa.

Novelleista voi keskustella ryhmässä, ja novellien avulla voi pohtia esimerkiksi opiskelua, työssä oppimista ja näyttöjä. Tässä vihkossa on kysymyksiä keskustelujen tueksi.

Novellit on kirjoitettu selkosuomeksi. Selkokielessä sanat ja lauseet ovat helppoja. Lisäksi tekstin rivit ja kappaleet ovat lyhyitä. Selkokielen tarkoitus on se, että sitä on helppo lukea.

Kokoelma täydentyy vuoden 2026 aikana.

**Toivomme mukavia hetkiä,
kun luet selkonovelleja!**

Terveisin novellien kirjoittajat,
VIERKO 2 -hanke

Selkokeskus on myöntänyt
tälle kokoelmalle selkotunnuksen.

Sanoja

kaunokirjallisuus

= fiktio
= esimerkiksi pitkät kertomukset (romaanit),
lyhyet kertomukset (novellit),
tarinat, sadut, runot ja näytelmät.
Ne ovat syntyneet kirjoittajan mielikuvituksessa.

kertomus

= tarina, jossa on alku, keskikohta ja loppu,
ja siinä tapahtuu henkilöille jotain.

Kertomuksessa on usein
yksi tärkeä henkilö eli päähenkilö,
ja mukana on myös muita henkilöitä.

Kertomuksessa on pääajatus,
mutta sitä ei aina sanota suoraan,
vaan lukija löytää sen itse.

novelli

= lyhyt kertomus,
kaunokirjallisuutta
eli se on syntynyt mielikuvituksesta.
Siinä on yleensä yksi tapahtuma tai tilanne.

Lukija saa novellista **oivalluksen**,
eli novelli herättää ajatuksia ja tunteita
novellin tapahtumasta ja henkilöistä.

päähenkilö

= kertomuksen tärkein henkilö.

tarina

= kertomus tapahtumista.
Se voi olla totta,
tai kirjoittaja on keksinyt sen,
tai siinä voi olla totta ja mielikuvitusta.

1. Päivän yllätys

Mark herää valoon.
Aurinko paistaa jo.
Se tarkoittaa,
että Mark on myöhässä.

Mark hyppää sängystä.
– Miksi herätyskello ei soinut?

Mark katsoo kelloa.
Viisitoista minuuttia yli kahdeksan.
Hän ei ehdi suihkuun.
Mark pukee vaatteet päälleen nopeasti
ja juoksee ulos ovesta.

Ulkona sataa räntää.
Mark vetää hupun päähänsä
ja näkee samalla:
bussi tulee jo!

Mark juoksee niin kovaa kuin pystyy,
mutta ei ehdi bussipysäkille ajoissa.
Linja-auto kaahaa ohi,
ja kura roiskuu Markin jaloille.

Mark huokaa.
On pakko kävellä.

Koulumatka on kolme kilometriä.
Mark on ihan märkä,
kun hän pääsee koulun pihaan.

Mark avaa koulun oven
ja ryntää sisään.
Koulu on oudon hiljainen.

Mark juoksee luokkaan,
joka on tyhjä.
Hän kysyy ääneen:
– Mitä ihmettä?
Missä kaikki ovat?

Silloin Mark muistaa:
tänään on vapaapäivä.

Kirjoittaja:
Kaisa Riihimäki

2. Leo ja Mats

Leo ja Mats olivat kämppäkavereita.
He olivat asuneet yhdessä jo yli vuoden.

Leon ja Matsin kotona
jokainen aamu alkoi samalla lailla.
Mats oli aamuisin jo hereillä,
kun Leon huoneessa soi herätyskello.
Mats katseli ulos olohuoneen ikkunasta
ja kuunteli.

Mats kuuli,
että Leo haukotteli.
Sitten Leon peitto kahisi,
kun hän nousi sängystä.
Mats näki,
että Leolla oli tukka sekaisin
ja silmät vielä kiinni,
kun hän käveli kylpyhuoneeseen.

Leo tuli ulos kylpyhuoneesta
muutaman minuutin kuluttua.
Silloin hänen tukkansa oli jo vähän siistimpi.
Sitten Leo meni huoneeseensa
ja etsi puhtaan paidan ja housut.

Tätä kaikkea Mats seurasi
ensin olohuoneesta.
Sen jälkeen Mats meni keittiöön,
jossa hän odotti Leoa aamupalalle.
Mats istui ja katsoi,
kun Leo söi suklaamuroja.
Kumpikaan ei sanonut mitään.

Aamiaisen jälkeen Leolla oli kiire kouluun.
Leo opiskeli amiksessa merkonomiksi,
mutta Mats ei käynyt koulussa eikä töissä.

Leo etsi avaimia
ja yritti samalla laittaa kenkiä jalkaan.
Mats seisoj eteisessä ja katsoi,
kun Leo juoksi sinne ja tänne.
Mats ei koskaan auttanut etsimään tavaroita.
Se ärsytti Leoa.

Vihdoin Leo löysi avaimet.
Hän sanoi Matsille:
– Heippa!
Mats ei vastannut.
Hän ei koskaan vastannut.

*

Mats jäi yksin kotiin,
kun Leo juoksi bussipysäkille.
Leo mietti kämppäkaveriaan.
Mats oli siisti ja rauhallinen.
Mats oli hyvä, hiljainen kämppis.

Leo ei tiennyt,
mitä Mats teki sillä aikaa,
kun hän oli koulussa.
Leoa kyllä kiinnosti tietää,
mutta sitä oli vaikea kysyä Matsilta.

Leo mietti,
oliko Mats kotona yksinäinen
ja kaipasiko hän seuraa.
Olisiko elämä mukavampaa,
jos Mats puhuisi hänen kanssaan joskus?

Olisiko Leo rauhallisempi,
jos hän tietäisi,
mitä Mats teki kaiket päivät?
Entä mitä Matsille oikeastaan kuului?
Oliko hänellä kaikki hyvin,
kun hän oli koko päivän yksin kotona?

*

Leo opiskeli tänään koulussa markkinointia.
Se oli mielenkiintoista,
koska opiskelijat saivat
itse suunnitella markkinoinnin materiaalit.

Silti Leo vain ajatteli Matsia.
Mitä Mats ajattelisi tästä mainoksesta?
Mitkä tuotteet Mats valitsisi?
Tekisikö se Matsista onnellisen?
Oliko Mats onnellinen jo nyt?

Kysymykset pyörivät Leon päässä koko päivän.
Hän haluaisi kysyä ne Matsilta.
Mutta miten Mats vastaisi?

Koulupäivä tuntui pitkältä,
ja niin tuntui myös
bussimatka koulusta kotiin.
Leo juoksi bussipysäkiltä kotitalolle,
vaikka hän olisi voinut vain kävellä.

Leo seiso vihdoin kotiovella
ja väänsi avainta lukossa.
Ovi aukesi, ja hän käveli sisään.

Mats istui jo keskellä olohuoneen lattiaa
ja odotti häntä.
Hän tuli Leon luo
ja nuuhki Leon kenkiä.

Sitten Mats hieroi päätään Leon sääriin.
Leo kumartui
ja silitti Matsin päätä ja poskia.
Leo silitti myös Matsin leuan alta ja tunsi,
kuinka Mats kehräsi.

Leo yritti etsiä avaimille sopivaa paikkaa,
josta ne löytyisivät helposti seuraavana aamuna.
Silloin Mats maukui keittiössä.

Leo pudotti avaimet sohvalle
tyynyjen ja vaatteiden sekaan
ja meni keittiöön.
Siellä Leo nosti lattialta Matsin ruokakupin
ja täytti sen.

Leo otti nälkäisen kissan syliin
ja antoi pehmeään poskeen pusuja.
Leo kuiskasi Matsin karvaiseen korvaan:
– Minulla oli sinua ikävä, Mats.

Kirjoittaja:

Anni Heiska

3. Ihan yksinkertaista

– Ope, mitä tarkoittaa *no niin*?

Annie kysyy suomen kielen tunnilla.

– Ai *no niin*? Se on ihan yksinkertaista,
ope sanoo ja hymyilee.

Sitten hän vetää henkeä
ja aloittaa.

– Sanomme *no niin*,

Kun haluamme siirtyä asiasta toiseen.

Esimerkiksi aloitan oppitunnin

ja sanon:

No niin, aloitetaan!

– Okei, ymmärrän,

Annie sanoo.

– Odotas, se voi tarkoittaa muutakin,
opettaja jatkaa.

Annie kohottaa kulmiaan.

– Muutakin?

Opettaja vastaa:

– Kyllä. *No niin* voi tarkoittaa myös sitä,
että olet pettynyt tai harmistunut.

Esimerkiksi sinä huokaat vähän vihaisena,
jos kaadat maitolasin kirjan päälle:

No niin. Nyt maito kaatui.

Annie kurtistaa kulmiaan.

– Hmm, okei. Luulen,
että ymmärrän.

– Hyvä! Opettaja huudahtaa ja jatkaa:

Ja voit sanoa *no niin*

myös silloin,

kun kysyt,

onko joku valmis.

Opettaja kertoo Annielle esimerkin:

– Minä tulen sinun viereesi

ja kysyn sinulta:

No niin, oletko jo valmis.

Annie katsoo opettajaa

ja varmistaa:

– Eli se voi tarkoittaa

kolmea eri asiaa?

Opettaja nyökkää.

– Ainakin kolmea.

On myös neljäs merkitys.

Annie ihmettelee:

– Voiko olla!

Opettaja selittää:

– Voit sanoa *no niin*,

kun olet iloinen

tai voitat itsesi tai muut.

Sanot silloin:

No niin, olin oikeassa!

Se tarkoittaa samaa kuin sanoisit:

Hahaa, olin oikeassa!

Opettaja katsoo luokkaa.

Kaikki ovat hiljaa.

Annie näyttää siltä,

ettei ymmärrä mitään.

– Oliko siinä kaikki?

Annie kysyy.

– No, ei aivan,

opettaja sanoo varovasti,

mutta ehkä kerron loput

joskus myöhemmin.

Annie painaa kasvot käsiinsä ja huokaa:

– Kai tämä on ihan yksinkertaista.

Kirjoittaja:

Kaisa Riihimäki

4. Autohallin siivouspäivä

Minä opiskelen autoalaa,
ja joka perjantai iltapäivisin
meidän ryhmämme siivoaa hallin.
Siivoamme yhdessä tavarat paikoilleen
ja laitamme pois huonot osat.
Jokainen tarkistaa,
että omat työkalut ovat
omassa työkalukärryssä.

Joskus suomen opettaja Venni
on mukana hallissa.
Venni kysyy meiltä,
mikä tuo työkalu on
ja mikä tuo auton osa on.
Hän haluaa tietää,
mitä me teemme autolle.

Venni sanoi meille kerran,
että hän ei ymmärrä autoista mitään
ja että me voimme opettaa häntä.
Hän myös vitsaili,
että hänellä on autoalan todistus,
mutta se on vain B-ajokortti.

Opettajamme Markku tietää autoista.

Hän kertoo niistä paljon.

Joskus niin paljon ja niin nopeasti,

että emme ymmärrä mitään.

Joskus Markku huomaa sen ja kysyy:

– Putositteko kärryiltä?

Silloin me katsomme suomen opettajaa.

Suomen opettaja Venni kertoo,

että se on sanonta ja selittää,

mitä se tarkoittaa.

Silloin me ymmärrämme:

pysymme kärryillä.

*

Taas on perjantai

ja on siivouspäivä.

Minä olen jo hallissa,

kun muut ryhmän opiskelijat tulevat sinne.

Farid tulee halliin lenkkarit jalassa.

Markku lähettää Faridin pukukoppiin,

koska kengät täytyy vaihtaa.

Markku on tarkka hallin säännöistä.

Hallissa täytyy aina olla turvakengät ja haalari.

Keräämme huonot osat oven luo.

Kysyn Markulta:

– Onko tämä akku vielä ehjä?

Markku vastaa:

– Voit heittää sillä vesilintua.

Suomen opettaja Venni hymyilee

ja kysyy Markulta:

– Mitä se sanonta *heittää vesilintua*
oikein tarkoittaa?

Onko se akku siis hyvä vai ei?

Markku nauraa ja vastaa:

– Huono se on,
kun sillä voi heittää vesilintua.

Markku sanoo meille:

– Minä opettelen myös suomea,
helpompaa suomea.

Sitten me pelästymme,

koska Venni kiljaisee.

Hän osoittaa jalkaansa

jossa on sandaali,

mutta sukka on kadonnut!

Vennin jalka on ollut akun päällä.

Akku on ollut rikki,

ja akkuneste on sulattanut

suomen opettajan sukan!

Venni juoksee lavuaarille

ja pesee jalan.

Markku hymyilee vähän,

kun hän moittii Venniä:

- Aina pitää olla turvakengät jalassa, myös opettajalla.

Myös Farid hymyilee,

mutta ilme on ovela kuin ketulla.

Hän kysyy Venniltä:

- Eikö opettaja muista hallin sääntöjä?

Opettaja ei ehdi vastata Faridille,

koska minä sanon:

- Nyt voimme heittää akulla vesilintua.

Kaikki nauravat.

Kirjoittaja:

Hanna Järvisalo

5. Uusi koti

– Azizollah, sinun vuorosi.
Tule sisään,
opo sanoo ystävällisesti.
Nousen seisomaan
ja menen opon huoneeseen.
Opo on minun lempiopettajani.
Hän haluaa aina auttaa.

Ajattelen usein minun äitiäni,
kun näen opon hymyn.
Silloin tunnen itseni iloiseksi.
Äidin hymy on paras muisto kotimaastani.
Kuulen myös äidin laulun pääni sisällä.

Mutta tunnen myös surua.
En enää muista kunnolla äidin kasvoja
ja vanhaa kotiani.

Opo kysyy:
– Sinulla alkaa huomenna harjoittelu.
Harjoittelet suomen kieltä työpaikalla.
Työpaikkasi on Lohjan teatterissa.
Jännittääkö sinua?

Huokaan ja vastaan:
– Joo, vähän.

Minä ymmärrän,
kun opettaja puhuu täällä koulussa.
Mutta minä en ymmärrä paljon
kaupassa tai bussissa,
kun minä kuuntelen ihmisiä.

Opo sanoo:

– Niin, me suomalaiset puhutaan nopeasti.

Ja puhekieli on erilaista kuin kirjakieli.

Sitten opo lisää:

– Sinun täytyy olla huomenna kahdelta

Lohjan teatterissa.

Osaatko mennä sinne?

Nyökkään.

En sano opolle,

että olen kävellyt Afganistanista Turkkiin

ilman äitiä ja isää.

Osaan kyllä liikkua

näin pienessä kaupungissa kuin Lohja.

En ole vain löytänyt täältä paikkaa,

joka tuntuisi kodilta.

Opo kertoo,

että ohjaajani on teatterin lavastaja.

Opo kysyy:

– Tiedätkö sinä,

mitä sana ”lavastaja” tarkoittaa?

Vastaa nopeasti:

- Hän tekee huonekaluja teatteriin.

Opo sanoo:

- Kyllä, ja kaikkea muuta,
mitä teatterin esityksissä tarvitaan.
Satunäytelmässä voi teatterin lavalla olla
esimerkiksi kuninkaan linna!

*

Seuraavana päivänä olen
teatterin edessä jo puoli kahdelta.
Odotan melkein tunnin.
Sitten näen laihan miehen.
Hän ajaa pyörällä teatterin pihaan
ja heiluttaa kättään minulle.
– Moi! Sori, että mä olen myöhässä!
Mun kissa karkasi ulko-ovesta pihalle!

Mies lukitsee pyörän.
Sitten hän esittää kissaa,
joka maukuu ja juoksee karkuun.
Minua naurattaa.

Mies sanoo:
– Mä oon Petri,
mutta kaikki sanovat mua Peteksi.

Tosi kiva, että tulet auttamaan mua!
Mä olen sun ohjaaja täällä teatterissa.

Teatteri on vanha ja iso rakennus.
Siellä on paljon värejä ja tuoksuja.
Yhdessä pienessä huoneessa on
peruukkeja, meikkejä ja isot peilit.
Toinen huone taas on valtavan iso.
Se on täynnä erilaisia vaatteita.
Kenkäpareja on kymmeniä.

Astumme suureen saliin.
Ovessa lukee "Katsomo".
Istun punaiselle samettituolille
ja hengitän syvään.

Pete nousee näyttämölle.
Hän painaa nappia.
Isot verhot avautuvat hitaasti.
Yhtäkkiä olen New Yorkissa enkä Lohjalla!

Näyttämöllä on suuri, värikäs mainos
ja hieno, keltainen auto.
Takaseinällä näkyy kuva Vapaudenpatsaasta.
– Ohoh, huokaan ääneen.

*

Illalla esitys alkaa kello seitsemän.
Saan istua katsomossa.
Sali täyttyy ihmisistä.
Valot pimenevät.
Ihmiset istuvat nyt ihan hiljaa.
Näyttämön verhot avautuvat hitaasti.

Tummahiuksinen nainen tulee näyttämölle.
Hän katsoo minuun päin ja hymyilee.
Sitten hän alkaa laulaa kauniisti.

Minua itkettää ja naurattaa yhtä aikaa.
Olen löytänyt uuden kodin.

Kirjoittaja:

Kirsi Kannas

6. Cola maistuu ihmeeltä

Confidence opiskeli talonrakennusta.
Koulussa oli mukavaa,
mutta hänellä oli silti ongelmia.
Yksi ongelma oli se,
että hän ei löytänyt
työharjoitteluun työpaikkaa.
Opiskelu voisi jatkua vain
työharjoittelun jälkeen.

Confidence lähetti monta hakemusta,
mutta ei saanut vastauksia.
Sitten Confidence sai työharjoittelupaikan,
mutta siellä hän vain kantoi tavaroita.

Confidence oli työharjoittelussa
vain muutaman viikon.
Hän lopetti työharjoittelun,
koska hän ei saanut tehdä
oikeita rakennustöitä.

Talvi jatkui,
ja se oli pitkä ja pimeä.
Confidence oli usein yksin kotona,
kun muilla oli perhe ja kiireitä.
Kukaan ei kysynyt,
missä hän oli
ja mitä hänelle kuului

Confidence mietti,
miksi hän oli tullut Suomeen.
Hän ajatteli myös,
että elämä oli jossain muualla.
Vain hänellä ei ollut elämää.

Confidence kertoi koulussa Anitalle,
miltä hänestä tuntui.

Anita sanoi:

– Et voi vain maata yksin kotona.

Anitan sanat jäivät Confidencen mieleen.
Siksi Confidence lähti yhtenä iltana ulos.
Hän käveli pitkän lenkin.
Sen jälkeen hän meni
taloyhtiön yhteiselle saunavuorolle.

Saunassa oli naapurin Keijo.
Keijo oli jo eläkkeellä,
mutta hän puhui paljon työjuttuja.
Confidence ajatteli,
että Keijo oli mukava mies.

Keijo kertoi vitsin:

– Kun opit suomea,
voit puhua kumppanin kanssa.
Ja kun et enää puhu
kumppanin kanssa mitään,

olet oikea suomalainen.

Confidence nauroi.

Hän päätti puhua Keijolle.

Confidence kertoi,

että hän opiskeli rakennusalaa

ja etsi työharjoittelupaikkaa.

Keijo sanoi, että hän voi auttaa.

Hän tunsi rakennusalan ihmisiä.

Sitten kaikki muuttui nopeasti.

Confidence pääsi

työharjoitteluun rakennusfirmaan.

Rakennusfirma rakensi uusia asuntoja

vanhan talon ullakolle.

Ullakko oli talon ylin kerros.

Se oli hämärä ja viileä

ja tuntui jännittävältä.

Sieltä näki merelle

ja meren saariin.

Nyt Confidence oli oikealla työmaalla.

Hän oppi tuntemaan

mestari Martin ja muut työntekijät.

Hänestä tuli osa porukkaa.

Työharjoittelun aikana tuli kesä.

Confidence käytti kypärää ja haalaria.

Ne tuntuivat kuumilta,
mutta hän oli ylpeä.
Hän oli nyt rakentaja
rakennustyömaalla.

Confidence katsoi ullakon ikkunasta merelle.
Hän ajatteli,
että hän oli kaukana maasta,
jossa hänen äitinsä oli syntynyt.

Mestari Martti sanoi työntekijöille:
– Nauttikaa näköalasta nyt.
Sitten kun asunto on valmis,
me emme enää pääse tänne.

Kaikki nauroivat.
Työntekijät rakensivat hienoja asuntoja,
joista näki meren.
He itse asuivat
kaukana kaupungin keskustasta.

Työkaveri toi kaikille Coca-Colat.
He istuivat ja katsoivat merelle.
Confidence tunsi olonsa hyväksi.
Hän tunsi,
että hän oli kotona.
Hänellä oli nyt oma elämä.

Confidence ajatteli,
että tämä hetki oli paras.
Kylmä juoma maistui paremmalta
kuin mikään muu
raskaan työn jälkeen.

Hän ajatteli:
– Olen syntynyt,
mutta en muista sitä.
Kuolen joskus,
mutta en tiedä milloin.
Tämä hetki on nyt.
Se on ihme,
ja se maistuu Coca-Colalta.

Kirjoittaja:
Heikki Romppainen

7. Hoitaja puhelimessa

Aloitin työn palvelutalossa,
jossa hoidin vanhoja ihmisiä.
Minä taputin heitä olkapäähän
ja silitin kättä.
Joskus minä lauloin
vanhoja suomalaisia lauluja
tai lauluja omasta maastani.

Minä en puhunut hyvää suomea,
mutta minä juttelin paljon
palvelutalon asukkaille
ja katsoin heitä silmiin.

Minä kerroin heille aina,
mitä tein.
Kerroin vaatteista,
kun he pukivat
tai kun autoin pukemisessa.
Kerroin pesuista,
kun olimme kylpyhuoneessa.
Kerroin vanhuksille aina myös ruuista,
joita he söivät.

Työkaverit kehuivat,
että osasin olla hyvin vanhusten kanssa.
Yksi työkaveri kysyi:

– Oletko jo vastannut puhelimeen,
kun asukkaan omainen soittaa?

Omainen?

Työkaveri selitti,
että vanhusten lapset ja muut sukulaiset
soittivat usein palvelutaloon.
He kysyivät,
miten vanhus voi.

Niin tietysti!
Kauheaa!
Minusta oli kamala puhua puhelimesta.
Oli hirveää puhua ihmiselle,
jota en nähnyt enkä tuntenut.

Silloin puhelin soi.
Työkaveri antoi puhelimen minulle.
Minun oli nyt pakko vastata.

Vastasin:
– Palvelutalo Lehtikoti,
opiskelija Mei Li puhelimesta.

Katsoin työkaveria.
Hän nosti peukalon pystyyn.
Sain siitä rohkeutta.

Puhelimessa puhui Veikon poika.
Olin aamulla lukenut raportin
ja jutellut Veikon kanssa.
Osasin kertoa,
mitä Veikolle kuului.

Työkaveri nosti taas peukalon pystyyn.
Olin tosi iloinen,
että osasin puhua puhelimessa.

Sitten Veikon poika sanoi:
– Isä on tykännyt kirjoista ja lukemisesta.
Milloin kulttuuriohjaaja tulee sinne
ja pitää lukutuokion?

Kulttuuriohjaaja?
Lukutuokio?

Hermostuin ja minulle tuli hiki.
Olin kai jo ihan punainen.
Onneksi Veikon poika ei nähnyt minua!

Olin vähän aikaa hiljaa.
Sanoin:
– Anteeksi. Hetki. Tarkistan.

Peitin puhelimen kädellä niin,
että Veikon poika ei kuullut minua.

Kysyin työkaverilta:

– Lukeeko joku asukkaille kirjoja?

Mikä on kulttuuriohjaaja?

Mikä on lukutuokio?

Työkaveri näytti minulle paperin.

Siinä oli ajat,

jolloin palvelutalossa kävi ohjaaja.

Hän luki kirjoja

ja järjesti muuta ohjelmaa

palvelutalon asukkaille.

Minä kerroin Veikon pojalle kulttuuriohjaajasta
ja lukutuokioiden ajat.

Hän kiitti ja lähetti Veikolle terveisiä.

Veikon poika kertoi myös,

että hän tulisi seuraavalla viikolla Veikon luo.

Minä lupasin viedä pojan terveiset Veikolle.

Puhelu loppui.

Työkaveri taputti käsiään.

Minä pyyhin hien pois otsaltani

ja hymyilin leveästi.

Minä onnistuin!

Kirjoittaja:

Tuija Takala

8. Mahmud ja työkaverin sormi

Puhelin – missä se on?

Mahmudin käsi etsii työhousujen sivutaskua.

Hän vetää puhelimen esiin

ja vilkaisee samalla työkaverin kättä.

Siinä on verta, paljon verta.

Työkaverin sormi:

se ei ole enää kokonainen.

Viime viikolla oli ensiapukurssi koulussa,

mutta tämä ei ole enää harjoitus.

Mahmudin sormet vapisevat,

kun etusormi painelee numerot 112.

Puhelin tuuttaa.

Pian rauhallinen ääni vastaa:

– Hätäkeskus. Mitä on tapahtunut?

Mahmud nielaisee ja sanoo:

– Tässä soittaa Mahmud.

Työkaverin sormi.

Sirkkeli söi sormen.

Verta on paljon.

Hätäkeskuksen päivystäjä kysyy:

– Missä olet?

Mahmud vastaa:

– Rakentajakujalla, Helsingissä.

Rakentajakuja 3, punainen talo,
sen takapihalla.

Päivystäjä kysyy lisää:

- Tuleeko verta paljon?

Mahmud vastaa:

- Tuli. Nyt ei enää.

Minä sidoin sormeen t-paidan.

Päivystäjä varmistaa:

- Eli haava on sidottu?
- Joo, Mahmud sanoo.

Päivystäjä jatkaa kysymyksiä:

- Onko työkaveri tajuissaan?

Mahmud kertoo:

- Hän pyörtyi,
mutta nyt hän katsoo minua
ja istuu minun vieressä.

Kasvot on ihan valkoiset.

Päivystäjä sanoo:

- Selvä. Minä lähetän ambulanssin.
Se on siellä vajaan 10 minuutin kuluttua.
Voinko puhua sinun työkaverin kanssa?

Mahmud ojentaa puhelimen työkaverille.

Hätäkeskuksen päivystäjä kysyy pari kysymystä.

Työkaveri vastaa vain lyhyesti,
koska hänellä on huono olo.

Mahmud puhuu vielä
häätäkeskuspäivystäjän kanssa.
Hän saa ohjeen
odottaa ambulanssia työkaverin kanssa.
Ja jos tilanne pahenee,
Mahmudin täytyy soittaa
uudelleen häätäkeskukseen.
Lopuksi päivystäjä sanoo:
– Nyt voit sulkea puhelimen.

Mahmud ajattelee,
että puhelu meni juuri samalla tavalla
kuin kouluttaja oli opettanut
koulun ensiapukurssilla.

Mahmud katsoo työkaveria.
Mies on kalpea.
Etusormesta puuttuu pala.
Mahmud miettii,
mitä työkaveri ajattelee.
Sormea? Töitä? Perhettä? Rahaa?

Mahmud kysyy työkaverilta:
– Miltä tuntuu?
Työkaveri sanoo vain:
– Kiitos.

Hän yrittää hymyillä,
mutta suusta tulee vain ulinaa.
Se on ison miehen itkua.

Sitten kuuluu ääni:

piipaa-piipaa-piipaa.

Ambulanssi saapuu pihalle.

Valkotakkiset miehet tulevat työkaverin luo
ja auttavat työkaverin autoon.

Yksi ensihoitaja sanoo Mahmudille:

– Sinä toimit oikein.

T-paita oli hyvä ratkaisu.

Mahmud hymyilee ja toivoo,
että työkaveri pääsee pian takaisin töihin.
Onneksi työkaveri on nyt hoidossa.
Mahmud huokaisee helpotuksesta.

Mahmudin mielessä käy kysymys:

Miksi sirkkelissä ei ollut suojusta?

Koulussa opettaja on aina muistuttanut,
että koulupäivän jälkeen täytyy olla
10 sormeaa tallessa.

Kirjoittaja:

Kirsi Juujärvi

9. Arviointi yllättää

Opiskelin aluksi koulussa.
Opettajat kertoivat työstä
eri-ikäisten ihmisten kanssa.
Minua kiinnosti työ lasten kanssa.

Kuulin paljon uusia sanoja
ja etsin selityksiä netistä.
Sanoja tuli koko ajan lisää ja lisää.

Pääsin töihin päiväkotiin.
Tai ei se ollut oikea työpaikka,
koska en saanut palkkaa.
Työ oli osa opiskelua.

Olin päiväkodissa monta viikkoa.
Sain päiväkodissa ohjaajan,
jonka kanssa tein töitä.

Ohjaaja kertoi nopeasti uusia asioita.
Hän sanoi ”kestävä kehitys”,
”vasu” ja ”ilmoitusvelvollisuus”.
Olin kuullut sanoja jo koulussa.
Minä sanoin:
– Juu, kyllä, kyllä.

Minä olin päiväkodissa kiva kaikille,
ja lapset tykkäsivät minusta.
Lasten vanhemmille kerroin,
miten lasten päivä oli mennyt.
En osannut kaikkia sanoja hyvin,
mutta vanhemmat ymmärsivät minua.

Ohjaaja kehui,
että olin kiva lapsille ja vanhemmille.
Sitten hän kertoi monta asiaa,
jotka minun täytyi vielä oppia.

En kysynyt niistä tarkasti.
Minä vain sanoin ystävällisesti:
– Juu, kyllä, kyllä.

Lopuksi tuli viikko,
josta ohjaaja ja opettaja sanoivat ”näyttö”.
He näyttivät minulle paperista,
mitä minun täytyi osata.
Paperissa oli paljon sanoja,
vaikeita sanoja.
Minä sanoin:
– Juu, kyllä, kyllä.

Kerroin ohjaajalle ja opettajalle suunnitelman,
mitä tekisin näytössä.
Minä halusin hoitaa lapsia
ja leikkiä lasten kanssa.

Opettaja ja ohjaaja kysyivät lisää,
ja kuulin sanat ”toiminnan suunnittelu”.

Minä sanoin:

– Juu, kyllä, kyllä.

Minun mielestäni näyttö alkoi hyvin.

Olin kiva kaikille

ja leikin lasten kanssa.

Ohjaaja oli samaa mieltä,

mutta hän sanoi minulle taas uusia sanoja:

”omatoiminen”, ”ohjaus”,

”perustelut”, ”perustiedot”, ”lait”,

”ongelmanratkaisutilanteet”

ja paljon muuta.

Minä sanoin:

– Juu, kyllä, kyllä.

Sitten tuli arviointi.

Minä halusin numeron 5.

Ohjaaja ja opettaja kysyivät,

mitä olivat ”kestävä kehitys”,

”vasu” ja ”ilmoitusvelvollisuus”.

He kysyivät myös muista asioista.

Minä osasin vastata vain vähän.

Ohjaaja ja opettaja näyttivät taas paperista asioita,

joita minun täytyi osata.

Vain silloin opiskelija sai numeron 5.

Minä luin paperia,
jossa oli näytön asioita.
Siinä oli myös muuta
kuin olla kiva
ja leikkiä lasten kanssa.
Minä sanoin:
– Juu, kyllä, kyllä.
Minkä numeron minä sain?

Kirjoittaja:

Tuija Takala

Keskustele novelleista

Keskustele novellien aiheista, tapahtumista ja henkilöistä. Seuraavilla sivuilla on joka novelliin kysymyksiä keskustelun avuksi. Keksi myös itse lisää kysymyksiä!

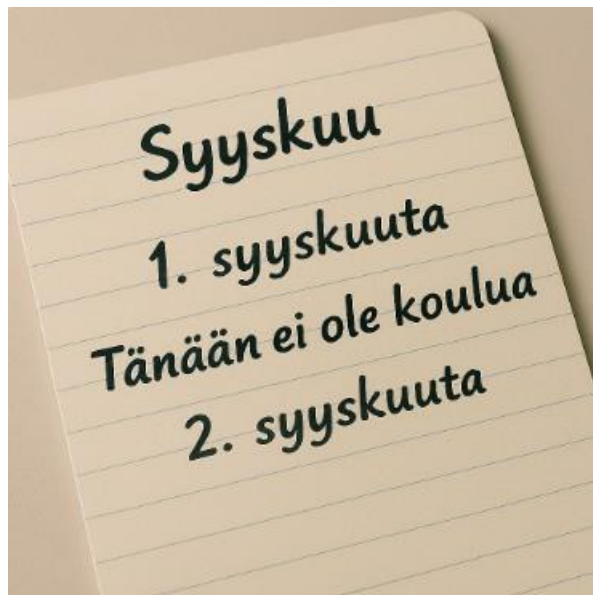
Kuva. Copilot

Kysymyksiä: 1. Päivän yllätys

- Kuka on novellin päähenkilö?
- Millainen hän on?
- Mitä hänelle tapahtuu?
Miksi?

- Kuvittele ja keksi,
mitä päähenkilö tekee
novellin tapahtumien jälkeen.
Kerro!

- Onko sinulle tapahtunut jotain samalaista
kuin päähenkilölle?
Millaista?
Milloin?
Miksi?

Kuva: Copilot

Kysymyksiä: 2. *Leo ja Mats*

- Mitä novellissa tapahtuu?
- Kuka on novellin päähenkilö?
- Millainen hän on?

- Mitkä asiat ovat päähenkilölle tärkeitä?
- Mitä hän ajattelee opiskelusta?
- Millaisia tunteita hänellä on?

- Mikä yllättää sinut tässä novellissa?
- Mitä ajatuksia ja tunteita novelli sinussa herättää?

Kuva. Copilot

Kysymyksiä: 3. *Ihan yksinkertaista*

- Kuinka monta merkitystä novellissa on ilmaisulle *no niin*?
- Mitkä selitykset olivat sinulle tuttuja?
- Mitä muuta *no niin* voi vielä tarkoittaa?

- Missä muissa suomen kielen ilmaisuissa on monia merkityksiä?
 - Kerätkää yhdessä ilmaisuja, joilla on monia merkityksiä.
 - Selittäkää, kertokaa, näyttäkää eri merkityksiä.

Kuva. Microsoft Word

Ilmaisusta *no niin* on paljon erilaisia tekstejä. Esimerkiksi Ismo Leikola on tehnyt siitä sketsin eli lyhyen esityksen, jossa on huumoria. Leikolan *No niin* -sketsi löytyy YouTubesta (ei selkokielen, tekstit englannin kielellä).

Kysymyksiä: 4. *Autohallin siivouspäivä*

- Missä novelli tapahtuu?
- Mitä novellissa tapahtuu?
- Miksi suomen opettaja on mukana?

- Kuka kertoo novellin?
- Millainen on Farid?
- Mitä Farid tarkoittaa novellin lopussa?

- Mitä tarkoittaa sanonnat
 - *pudota kärryiltä*
 - *pysyä kärryillä*
 - *heittää jollain vesilintua?*

- Mitä muita sanontoja tiedät suomeksi?
- Mitä sanontoja sinun kielessä on?
Selitä, mitä ne tarkoittavat.

Kuva. Copilot

Kysymyksiä: 5. *Uusi koti*

- Kuka kertoo novellissa?
- Millainen hän on?
- Mitä hän ajattelee elämästä?
- Mitä ajatuksia sinulla on novellin lopusta?

- Mitä kertoja opiskelee?
- Mitä hän ajattelee ja tuntee teatterissa?

- Teatterista voi sanoa,
että teatterissa on taikaa.
Mitä se voi tarkoittaa?
Mistä taika syntyy?
- Mitä kokemuksia sinulla on teatterista?

Kuva. Copilot

Kysymyksiä: 6. *Cola maistuu ihmeeltä*

- Kuka on novellin päähenkilö?
- Millainen hän on?

- Mitä saat selville päähenkilön elämästä?
- Mitä hän toivoo elämältä?
- Mitä ongelmia hänellä on ollut?
- Miten ongelmat ovat selvinneet?
- Mitä opiskelu ja työ merkitsevät hänelle?

- Mitä päähenkilö tuntee novellin lopussa?
Miksi?
- Mitä ajatuksia ja tunteita sinulle herää
novellin tapahtumista
ja novellin lopusta?

Kuva. Copilot

Kysymyksiä: 7. *Hoitaja puhelimessa*

- Kuka on päähenkilö?
- Missä hän on töissä?
- Mikä jännittää häntä?
Miksi?
- Mitä päähenkilö tekee puhelussa hyvin?
Miksi?
- Mikä auttaa häntä puhelussa?
- Mitä päähenkilö voisi tehdä toisin?
Perustelee!
- Mitä palautetta antaisit päähenkilölle?

Harjoittele puhelua parin kanssa.

Sopikaa:

- Kumpi on työntekijä
ja kumpi on asiakas?
- Mikä on puhelun aihe?
- Mitä puhelussa tapahtuu?

Puhukaa puhelu.

Miten se onnistui? Miksi?

Kuva. Copilot

Kysymyksiä: 8. *Mahmud ja työkaverin sormi*

- Mikä on novellin tapahtumapaikka?
- Mitä päähenkilön työkaverille on tapahtunut?
- Mitä päähenkilö tekee?

- Miten päähenkilö sinun mielestäsi toimii?
- Mitä ensiapuohjeita hän noudattaa?
- Mitä sinä olisit tehnyt samassa tilanteessa?

- Mitä voisi tapahtua novellin jälkeen?

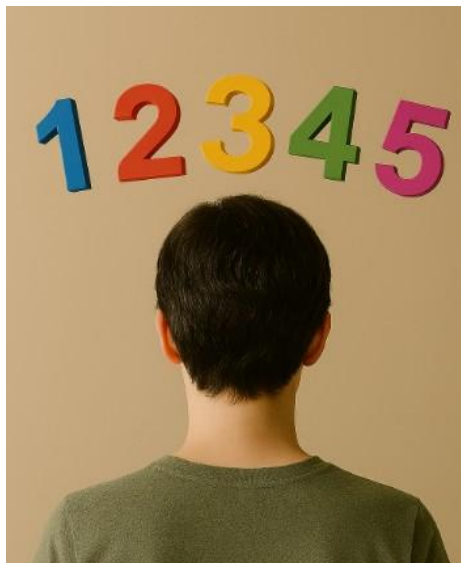
Kuva. Copilot.

Kysymyksiä: 9. *Arviointi yllättää*

- Mitä tarkoittavat ammattitaitovaatimukset?
- Mitkä ovat sinun mielestäsi vaikeita sanoja ammattitaitovaatimuksissa?
- Selitä, mitä tarkoittaa *näyttö*.

- Millainen on novellin päähenkilö?
 - Mikä on hänelle helppoa?
 - Mikä on vaikeaa?Anna esimerkkejä.
- Millainen opiskelijan ohjaaja on novellissa?
- Millainen on hyvä opiskelijan ohjaaja?

- Miksi ei näytön arviointiin riitä, että päähenkilö on työssä mukava?
- Mitä mieltä sinä olet:
Mikä olisi päähenkilölle oikea numero näytöstä?
Miksi?

Kuva. Copilot

VIERKO-organisaatiot 2025–2027

- AEL-Amiedu Oy/Taitotalo
- Axxell Utbildning Ab
- Careeria
- Espoon seudun koulutuskuntayhtymä
- Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymä / Saimaan ammattiopisto Sampo
- Etelä-Savon Koulutus Oy/Esedu
- Haapaveden Opiston kannatusyhdistys ry, Haapaveden Opisto (Työpakettivastuu)
- Helsingin kaupunki / Stadin AO (Työpakettivastuu)
- Helsingin maalariammattikoulu
- Helsinki Business College
- Hyria koulutus Oy
- Hämeen ammatti-instituutti Oy
- Itä-Karjalan Kansanopistoseura r.y. /Itä-Karjalan Kansanopisto
- Itä-Savon koulutuskuntayhtymä, Ammattiopisto Samiedu
- Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä JEDU (Työpakettivastuu)
- Jyväskylän koulutuskuntayhtymä (Työpakettivastuu)
- Jyväskylän kristillisen opiston säätiö sr/Jyväskylän kristillinen opisto (JKO)
- Jyväskylän Talouskouluyhdistys ry. / Jyväskylän palvelualan opisto
- Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos
- Kalajoen kristillinen opisto
- Kanneljärven opisto
- Kelloseppäkoulu
- Kemi-Tornionlaakson koulutuskuntayhtymä Lappia
- Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä
- Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä (Koordinaatio)
- Kirkkopalvelut ry / STEP-koulutus
- Kiteen evankelisen kansanopiston kannatusyhdistys ry/Kiteen Evankelinen Kansanopisto
- Kolmen kampuksen urheiluopisto Oy
- Kotkan-Haminan seudun koulutuskuntayhtymä, Ekami
- Koulutuskeskus Salpaus - kuntayhtymä
- Koulutuskuntayhtymä Brahe
- Koulutuskuntayhtymä OSAO
- Koulutuskuntayhtymä Tavastia, Ammattiopisto Tavastia
- Kouvolan Ammattiopisto Oy
- LIVE-säätiö/LIVE ammattiopisto
- Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymä
- Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymä, Novida - ammattiopisto ja lukio
- Luksia, Länsi-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä
- Länsirannikon Koulutus Oy WinNova
- Oulun palvelualan opisto
- Peimarin koulutuskuntayhtymä/Ammattiopisto Livia
- Perho Liiketalousopisto
- Peräpohjolan kansanopiston kannatusyhdistys ry/Peräpohjolan Opisto

- Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä/Riveria
- Pohjois-Satakunnan kansanopiston kannatusyhdistys ry/Kankaanpään opisto
- Pohjois-Savon opisto
- Raahen Porvari- ja Kauppakoulurahasto sr
- Raision seudun koulutuskuntayhtymä
- Raudaskylän kristillinen opisto
- Rovalan Settlementti ry/Rovala-Opisto
- Rovaniemen koulutuskuntayhtymä REDU
- Salon seudun koulutuskuntayhtymä
- Sasky koulutuskuntayhtymä
- Satakunnan koulutuskuntayhtymä/Sataedu
- Savon koulutuskuntayhtymä/ Savon ammattiopisto
- Seinäjoen koulutuskuntayhtymä
- Suomen Diakoniaopisto - SDO Oy
- Suomen Urheiluopiston Kannatusosakeyhtiö
- Suomen ympäristöopisto SYKLI Oy
- Suomen Yrittäjäopisto Oy
- Svenska Framtidsskolan i Helsingforsregionen Ab/Practicum
- Svenska Österbottens förbund för Utbildning och Kultur/Yrkesakademin i Österbotten (Koordinaatio ruotsinkielinen verkosto)
- Tampereen Aikuiskoulutussäätiö sr/ Tampereen Aikuiskoulutuskeskus TAKK
- Tampereen kaupunki/Tampereen seudun ammattiopisto Tredu (Työpakettivastuu)
- Turun aikuiskoulutussäätiö sr/Turun akk
- Turun kaupunki
- Työtehoseura ry (Työpakettivastuu)
- Vaasan kaupunki / Vamia
- Valkeakosken seudun koulutuskuntayhtymä/Valkeakosken ammattiopisto
- Vantaan kaupunki/Vantaan ammattiopisto
- Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä

Tämä materiaali on tuotettu VIERKO 2-hankkeessa vuosina 2025–2027.

VIERKO on toteutettu Opetus- ja kulttuuriministeriön vuonna 2024 myöntämällä ammatillisen koulutuksen strategiarahoituksella.

VIERKO on seitsemänkymmenen (71) koulutuksen järjestäjän yhteisponnistus. Työtä on koordinoanut Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Keuda.

Hankkeessa on kehitetty vieraskielisen koulutuksen laatua ja kotimaisten kielten opetuksen tarjontaa ammatillisessa koulutuksessa.

Lisätietoa:

<https://www.keuda.fi/keuda/hankkeet/vierko-2>

Oppimateriaalien CC-lisenssi:

[CC BY-SA 4.0 Deed](#) | [Nimeä-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen](#) | [Creative Commons](#)